

[Undervisningsministeren.]

skal naturligvis ikke leve videre paa den, men da maa Regering og Rigsdag, og da vil Regering og Rigsdag selvfølgelig tage Spørgsmaalet op om en anden Nyordning.

Der vil neppe blive Tale om at vende tilbage til den rene, gamle Statsdrift med Budgettets Optagelse paa Finansloven o. s. v., men der vil frembyde sig en tredie Vej, den vil blive populær, og den vil rimeligvis blive uundgaaelig.

Denne tredie Vej er at lade det kongelige Teater gaa over til Privatdrift. Jeg afskrækkes ikke principielt fra denne Vej; fordi der staaer Stats- foran en Ting, bliver den ikke efter min Mening Socialisme, det er noget helt andet. Statskirken er jeg ingen Tilhænger af, jeg ønsker den ophævet. Statskunst kan formes saaledes, at jeg paa ingen Maade paa Forhaand vil være Tilhænger deraf.

Det er jo sagt ogsaa under tidligere Teaterforhandlinger her i Tinget. Jeg husker, hvorledes i 1903 Gustav Philipsen udviklede, at i Virkeligheden er den sande Kunsts Væsen ganske uforeneligt med Stillingen som Statstjenestemand, som kongelig ansat. Der er ogsaa dem, der har ment, at Stillingen som Religionens Tjener er ganske uforenelig med Stillingen som Præst i Statskirken, det er nu en Ting for sig, men der kunde godt drages en Parallel der.

Hvor den hellige Ild skal brænde, er det et Spørgsmaal, om faste pensionsberettigede Embeder er den bedste Jordbund. Af en Gøglertrop og dens Aand udsprang Shakespeares u dødelige Værker. Paa den anden Side erkender jeg fuldt ud, at det er historisk rigtigt, at en rig og mægtig Kirke eller en rig og mægtig Stat eller et velstaaende og skønhedstørstende Bysamfund har støttet og har kunnet støtte Kunsten i dens forskellige Forgørelser, saaledes at man virkelig har givet den Opgaver og Udviklingsmuligheder, som den ellers neppe vilde have faaet.

Jeg vil altsaa principielt ikke afskrækkes fra denne Vej, og det maa staa alle klart, at gaar dette Forsøg, der nu anstilles, som *kan* gaa, og som *skal* gaa, og som efter min Mening ogsaa *vil* gaa, ikke, vil det være den nærmest liggende Udvej for Rigsdag og Regering at lade det kongelige Teater gaa over til Privatdrift. At det vilde blive en god Forretning for den danske Stat, derom er der ingen Tvivl. Saa kunde Staten meget godt støtte Kunsten, støtte ogsaa den lodigste og bedste Scenekunst, hvor den traadte frem, paa Kongens Nytorv eller andre Steder i Byen, i Køben-

havn eller andre Steder i Landet, efter som Statens Villie og finansielle Evne var til det — det vilde der intet være til Hindrer for.

Mig personlig vilde det gøre ondt, om vi skulde den Vej ud, og derfor beder jeg ogsaa om Fremme af dette Lovforslag. Da kan vi spare os selv, Teatret og den danske Scenekunst for den Vej, som jeg alligevel trods alt meget nødig vilde betrede, selv om jeg ikke principielt vilde afskrækkes derfra.

Jeg værdsætter det kongelige Teaters snart 200-aarige Tradition. Det har som alt menneskeligt, som alt Samfundsliv, været en Bølgegang, Bølgedal og Bølgetop. Hvad der har været permanent, er egentlig kun den offentlige Menings og Pressens Kritik, den har været stadig, uden Ophør, og den har maaske bidraget til — det er jo den oplysende, den opdragende Kritiks Opgave —, at Bølgedal altid er blevet fulgt af Bølgetop og fremdeles vil følges deraf.

Jeg nærer ingen overvættede Spørgelsesfrygt, fordi man siger: De og de Ting truer i vore Dage den sceniske Kunst. Den levende personlige Menneskefremstilling vil alle Dage have sin Betydning. Tryksværten, der var en overordentlig indgribende og betydningsfuld Opfindelse, har dog aldrig gjort det levende Ord overflødigt — Jernbanerne, Bilerne, Cyklerne, Flyvemaskinerne gør dog ikke vore Ben overflødig og gør ikke, at Fodrejsen ikke endnu den Dag i Dag er den absolut sundeste og ædleste og dejligste Maade at gøre en Rejse paa. Nej, den levende personlige Kunst vil altid kunne klare sig i Konkurrencen med Film, Tonefilm og Talefilm, jeg tror snarere, at den i det lange Løb vil vække store, nye, brede Lags Interesse. Men naturligvis gælder det saa om, at Kunstens Ledere og Kunstens Udøvere gør, hvad de formaar, yder deres yderste, og at de stadig føler sig som Samfundets Tjenere. Vi har haft i det kongelige Teater, og vi har Slægtled af dygtige, ja, geniale Kunstnere — de vil ogsaa komme i de kommende Tider — trods al Kritik og al den Hækk paa Teatret, til Tider Nedrakken, det har været Genstand for; Kritik kan have sin Betydning, den kan være sund, naar den er opdragende, naar den ikke bliver trøstesløst, nedbrydende og sløvende, for det kan den ogsaa blive, nemlig naar den bliver systematisk Kværlanteri overfor en bestemt Institution, dens Personale og Ledelse. Men i det hele og store er Kritikken sund, og jeg tror paa Levedygtighed